

Tomislav
BOŠNJAK

HRVATSKO NARODNO VIJEĆE I HRVATI AUSTRALIJE

svakog dana uključujući sastanak s predstavnicima vlasti i nevladinih organizacija. U sklopu ovog sastanka, predstavljeni su rezultati istraživanja o pozitivnoj i negativnoj strani uključenja hrvatskih udruga u političkoj i društvenoj životu. Istraživanje je obuhvatilo razne udruženja, ali posebno međunarodne, ali i međuorganizacione, te učenike predstavnika i članova međunarodne komisije i strukovne komisije, a takođe i predstavnike drugih organizacija. Dostignuti su dobiti rezultata.

Kroz sljedećih par poglavlja biće detaljnije opisano stvaranje novih novih političkih, društvenih i kulturnih udruženja u Australiji, te njihovo uključenje u političku i društvenu život. Osim toga, u posljednjem poglavljaju će se raspoložiti rezultati istraživanja o pozitivnoj i negativnoj strani uključenja hrvatskih udruga u političkoj i društvenoj životu.

Godine 1994. uvedeno je novi zakon o udruženjima, koji je omogućio osnivanje novih udruženja, ali i učenje postojećim udruženjima da se uključuju u političku i društvenu život. Ovi su novi predstavniči, te i učenici postojećih hrvatskih udruženja u Australiji.

Osim novih udruženja, postoji još jedna vrsta udruženja, to su pojedinci koji su se uključili u političku i društvenu život. Ovi pojedinci su obično bili učenici ili učenice, ali i neki su bili nezaposleni.

Zato je u posljednjem poglavljaju uvezeni rezultati istraživanja o pozitivnoj i negativnoj strani uključenja hrvatskih udruga u političkoj i društvenoj životu.

Digitized
by Google

I HRVATSKOJ
NARODNOJ VJEĆI
HRVATSKA ŠTAMPA

studujući sve organizacije u svijetu i njihove ciljeve, otkrivajući sve novosti, odnosno novi ciljevi i strategije, odnosno novi ciljevi i strategije. Osim toga, organizacija je uključena u razne međunarodne konferencije i forume, te učestvuje u raznim međunarodnim sastancima i događajima. Upravo taj interes i angažovanost u organizaciji su osnova za uspostavljanje novih suradnjičkih struktura i razvoj novih projekata. Uz to, organizacija takođe sudjeluje u raznim kulturnim i sportskim događajima, te učestvuje u raznim međunarodnim sastancima i događajima.

U hrvatskom iseljeništvu tijekom šezdesetih godina pojavljuju se nove organizacije, kako lokalne, tako i šireg značenja. Bježanjem iz Jugoslavije, sve više Hrvata se nalazi u zemljama zapadne Europe i prekomorskim odredištima iseljavanja, pa tako raste i broj članova u postojećim organizacijama, a niče i sve više novih.

U prvoj polovici sedmog desetljeća, javlja se potreba stvaranja tijela globalne koordinacije svih hrvatskih političkih snaga u svijetu i dolazi do pokušaja ustrojavanja prvog *Hrvatskog narodnog vijeća*. Ideja okuplja znatan broj rođenjubnih djelatnika i organizacija, i zasniva se na pluralističkim načelima, ali to vijeće nije preživjelo, jer mu organizatori nisu dobro predvidjeli i utvrdili materijalne temelje i strukturne potrebe za život jedne kompleksne globalne organizacije. Doslovno nije bilo sredstava.

Kroz sljedećih deset godina koliko je trebalo da ova ideja ponovno stekne kritičnu masu podrške, došlo je do značajnih događaja u životu hrvatskog naroda, a najznačajnije je shvaćanje da Hrvatima prijeti nestanak s povijesne pozornice, ako opet ne uspostave vlastitu državu, jer inače neće izdržati udare velikosrpskog hegemonizma neovisno krio li se pod krinkom *jednog plemena tri zakona*, ili jugoslavenstva.

Godine 1974. dolazi do ustrojavanja *Hrvatskog narodnog vijeća*. Prvi je sastanak održan u Torontu. Pripreme su bile znatno ozbiljnije nego ranije. Bili su nazočni predstavnici iz svih značajnijih hrvatskih zajednica u svijetu.

Osnivačima HNV-a bilo je jasno da je za uspjeh u svijetu koji se do tada oblikovao, bilo potrebno prilagoditi hrvatski način djelovanja. Posebno je bilo potrebno neutralizirati prigovor da je hrvatski narod podijeljen, da ima stotine različitih organizacija koje sve govore različitim glasovima i u biti ne znaju što hoće.

Zato je HNV uspostavljen ne kao potpuno nova organizacija sa svojim posebnim novim članstvom i vodstvom, ne-

go kao tijelo suradnje za sve do tada postojeće rodoljubne organizacije, ali i za nove članove.

Organizacijski model je bio za tadašnje pojmove vrlo liberalan i elastičan, predviđao je sve što je bilo potrebno za djelovanje na demokratskim načelima, posebno djelovanje za emigrantske prilike kao relativno masovne organizacije.

Svake dvije godine, svi su članovi izlazili na izbore i izabirali 30-člani *Sabor* HNV-a, koji je odmah imenovao izvršni i druge odbore s jasnim zaduženjima pročelnika za razne djelatnosti.

Inicijativa za osnivanjem zajedničkog tijela koordinacije rodoljubnih i političkih djelatnosti svih Hrvata u emigraciji, primljena je vrlo spremno i otvoreno osim Hrvata u Australiji koji su u emigrantskom smislu već imali politički svjesnu domoljubnu relativno radikalnu sredinu ustrojenu na više razina.

Kao ilustraciju napominjem da su Hrvati u Australiji već početkom 70-ih godina uz vlastite škole hrvatskog jezika i kulture, imali i mnoge športske i socijalne klubove, politička udruženja, društvo prijatelja *Matrice hrvatske*, dobrotvorna društva, organizacije mladeži, te glasila itd.

Uz pristup velikog broja članova, u HNV-u su sudjelovali i mnoge organizacije. Na svjetskoj razini sudjelovali su HIP ili neorganizirani HOP, HRS, HN Odbor, dijelovi HN Otpora i drugi.

U Australiji su u radu HNV-a sudjelovali uz političke strukture, i neki domovi kao što je *Hrvatski klub kralj Tomislav*, te *Hrvatski klub Adelaide*, a uživalo je potporu većine hrvatskih dužnosnika.

Uz prednosti koje je nudilo HNV za rodoljubno djelovanje u okviru same hrvatske zajednice, ono je nudilo posebno zgodnu i praktičnu platformu za promidžbeno djelovanje prema australskim političarima i medijima.

HNV je imalo jasnu demokratsku osnovu, izbore svake dvije godine, imalo je decentralizirano unutarnje ustrojstvo koje je omogućavalo mnoge lokalne inicijative koje su uvijek bile načelno inspirirane rodoljubljem.

Ova prikladnost HNV-a je posebno postala očita nakon uspostave Informativnog ureda HNV-a u Melbourneu 1983, prvog takvog ureda HNV-a. (Kasnije je model proširen, pa su otvoreni i uredi u Bonnu - koji je vodila gda. Dončević i ured u Ottawi kojega je vodio Ivan Žuger.

HNV je kroz svoje mjesne odbore, te *Info-ured* u Melbourneu, izvelo mnoge promidžbene akcije, a vjerojatno najzanimljivije je ostvarenje dugoročnog plana sticanja veza i prijateljstava u australskim političkim krugovima, i to na način na koji se to radi u zemlji demokratskog parlamentarnog poretka.

Hrvati su u Australiji u velikoj mjeri očuvali prvi naraštaj svojih mladih od odnarođivanja. Te iako su u Australiju većim dijelom iselili oni iz nižih slojeva društveno-gospodarske ljestvice, znači siromašniji i slabo formalno educirani, ti ljudi su svojim teškim radom i očitim iskrenim rodoljubljem uspjeli tu odanost hrvatskim idealima prenijeti i na svoje mlade. Ti mladi Hrvati i Hrvatice, rođeni i školovani u Australiji, pristupili su australskom državnom sustavu s velikom mjerom samouvjerjenja i nisu se ustručavali tražiti ostvarenje svojih prava, u ostvarivanju kojih su bili znatno jasniji od svojih roditelja. Drugim riječima, znali su se obratiti australskom, inače liberalnom društvu bez naglaska koji bi nosio konotacije kulturološke, društvene i političke odbojnosti.

Akcija stjecanja utjecajnih prijatelja, dobrim dijelom zasnila se baš na ovim mladim hrvatskim rodoljubima, a koordinirana je kroz *Info-ured HNV-a* u Melburneu.

Budući da je recept lobiranja sličan i primjenjiv u mnogim demokratskim sredinama u kojima živi veći broj Hrvata u svijetu - gdje Hrvatskoj treba što više podrške i prijatelja - opisat će posebno ovu akciju.

Prvo je napravljena svojevrsna inventura utjecaja i opredjeljenja o Hrvatskoj australskih parlamentaraca i novinara koji su pisali o prošlosti o Hrvatskoj.

Vršeći analizu stavova u parlamentu, također su uzeti u obzir izborni okruzi, izborni rezultati i demografski podaci po izbornim okruzima. Ovi podaci usmjerili su akcije lobiranja. Kao ilustracija uspješnosti ovakvog pristupa i ustrajnosti, Australija je zatražila od Kanade (tadašnje članice *Vijeća sigurnosti UN-a*) da na dnevni red stavi pitnje stanja u Hrvatskoj.

Također bivši prvi ministar Australije Bob Hawke smijenjen je u vodstvu stranke 1991. i zato što nije priznao Hrvatsku kada je obećao da će to učiniti. U određenim situacijama, u demokratskom sustavu može se puno postići i s relativno malim brojem strateški pozicioniranih glasova, kao što je pokazalo smjenjivanje nekoć najpopularinjeg australskog *Prime Ministera* g. Hawke-a, tkz. Mr. 75%, jer je dugo vremena u anketama uživao tročetvrtinsku potporu biračkog tijela.

Ovo je kratki pomalo sumarni prikaz djelovanja Hrvata Australije kroz *Hrvatsko narodno vijeće* u njegovoj 18-godišnjoj povijesti.

Konačno valja spomenuti da je HNV jedino u Australiji okončalo sve svoje djelatnosti kao što je predviđao i nalagao *Ustav HNV-a*, odnosno da se organizacija HNV-a raspušta inauguracijom *Hrvatskog sabora* u Zagrebu koji je jedini pravi predstavnik interesa i prava svih Hrvata u svijetu.

Međutim u drugim dijelovima svijeta aktivnost HNV-a obustavljene su također uskoro nakon inauguracije *Hrvatskog sabora* i skoro cijelokupno članstvo HNV-a prešlo je u HDZ. Ali svakako je šteta što nije došlo i do formalnog okončanja organizirane djelatnosti.

HNV je živio i radio na ideji pomirenja svih Hrvata, kao jedinom putu do samostalne hrvatske države. Današnji svijet govori o individualnim ljudskim pravima, ali u biti država je svijet prava, i samostalna hrvatska država je jedini način za očuvanje hrvatskog naroda i svih njegovih doprinosova vlastitom boljitu i općem boljitu cijelog ljudskog roda.

Kada su se konačno ideali hrvatske državne nezavisnosti počeli ubrzano ostvarivati 1989. formiranjem HDZ-a i dolaskom dr. Franje Tuđmana na čelo hrvatskog naroda, HNV je pridonio svim svojim kapacitetima - i onda, tih se ugasio, kada više nije bio potreban, jer konačno Hrvati su počeli odlučivati o svojoj sudbini u Hrvatskoj.